

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**
Савска улица 25/IV, Београд
Број: 6/0-02-764/2018-19
Датум: 31. децембар 2018. године

Председник Комисије за заштиту конкуренције, на основу чл. 37. став 2. и чл. 65. став 5. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13), и члана 2. став 1. тачка б) Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“ број 49/11), одлучујући по пријави концентрације број 6/0-02-764/2018-1, коју је 31. октобра 2018. године поднело привредно друштво Телеком Србија а.д. са седиштем на адреси Таковска бр. 2, Београд, Република Србија, преко законског заступника Предрага Ђулибрка, генералног директора, 31. децембра 2018. године, доноси следеће

РЕШЕЊЕ

I ОДОБРАВА СЕ у скраћеном поступку концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем појединачне контроле привредног друштва Телеком Србија а.д. матични број 17162543, са седиштем на адреси Таковска бр. 2, Београд, Република Србија, над Друштвом за инжењеринг, трговину и услуге Radijus Vektor d.o.o. матични број 17195131, са седиштем на адреси ул. Милентија Поповића бр. 9, Београд-Нови Београд, Република Србија, куповином удела.

II УТВРЂУЈЕ СЕ се да је подносилац пријаве, привредно друштво Телеком Србија а.д., дана 2. новембра 2018. године, уплатио износ од 2.956.820,00 (двамилионадеветстотинапедесетшестхиљадаосамстотинадвдесет и 00/100) динара на рачун Комисије за заштиту конкуренције, што представља динарску противвредност прописаног износа за издавање решења о одобрењу концентрације у скраћеном поступку према средњем курсу Народне банке Србије на дан уплате.

Образложење

Привредно друштво Телеком Србија а.д. (у даљем тексту: Телеком Србија или подносилац пријаве) са седиштем на адреси Таковска бр. 2, Београд, Република Србија, матични број 17162543, поднело је 31. октобра 2018. године преко законског

заступника Предрага Ђулибрка, генералног директора, пријаву концентрације која је заведена под бројем 6/0-02-764/2018-1 (у даљем тексту: пријава). Подносилац пријаве је предложио да Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) одобри концентрацију учесника на тржишту у скраћеном поступку. Последњу допуну пријаве, подносилац је Комисији доставио 25. децембра 2018. године.

Комисија је на основу свих чињеница које проистичу из садржаја поднете пријаве и њених допуна од 15. новембра 2018. године, 11. децембра 2018. године и 25. децембра 2018. године, утврдила да је пријава потпуна и поднета у складу са Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13, у даљем тексту: Закон) и са чланом 2. Уредбе о садржини и начину подношења пријаве концентрације („Службени гласник РС“, број 05/16). Прописани износ за издавање акта уплаћен је у целости, што је утврђено у ставу II диспозитива.

Подносилац пријаве је Комисији доставио и захтев за заштиту података и извора података, о чему ће бити одлучено посебним Закључком.

О захтеву лица које не учествује у поступку као странка, да му се призна својство странке, број 6/0-02-764/2018-8 од 4. децембра, одлучено је посебним решењем Савета Комисије број 6/0-02-764/2018-12 од 11. децембра 2018. године.

Учесници концентрације

Телеком Србија, уједно и матично друштво истоимене групе друштава (у даљем тексту: Телеком група), регистровано је у форми акционарског друштва за обављање делатности кабловских телекомуникација (шифра делатности: 6110). Највећи акционар и контролор подносиоца пријаве је Република Србија, која поседује 58,10% акција овог друштва, 20% акција је у сопственом власништву овог друштва, док су власници преосталих акција мањински акционари. Пословне активности ове групе друштава обухватају широки асортиман услуга из домена телекомуникација, попут услуга домаћег и међународног фиксног и мобилног телефонског саобраћаја, транзитирања саобраћаја, услуга преноса података, закупа линија, додатних услуга у области мобилне телефоније, интернета и мултимедијалних услуга. Поред ових, ово друштво пружа и услуге у области закупа, изградње, управљања и заштите телекомуникационе инфраструктуре, издаје телефонске именике, пружа услуге позива преко оператора и услуге коришћења електронског именика у области фиксних телефонских услуга. Подносилац пријаве поседује лиценце за мобилну и фиксну телефонију, за фиксни бежични приступ, а уписано је као оператор у евиденцију коју води Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: РАТЕЛ) и за услуге приступа широкопојасној мрежи, интернет услуге, услуге дистрибуције медијских садржаја и др.

У Републици Србији, друштво Телеком Србија има већи број зависних друштава: Телус а.д. Београд, HD-WIN д.о.о. Београд, mts banka а.д. Београд, GO4YU д.о.о. Београд, YUNET INTERNATIONAL д.о.о. Београд, mts д.о.о. Косовска Митровица, mts Antena TV д.о.о. Београд, mts системи и интеграције д.о.о. Београд. У 2018. години, Телеком Србија стекао је контролу и над друштвима Корнејикс Technology д.о.о. (решење Комисије бр. 6/0-02-606/2018-12 од 22. октобра 2018. године),

AVCOM d.o.o. (решење Комисије бр. 6/0-02-770/2018-15 од 13. децембра 2018. године), и MASKO d.o.o. (решење Комисије бр. 6/0-02-848/2018-4 од 27. децембра 2018. године), а ефекте ових трансакција, Комисија је узела у обзир приликом доношења одлуке у предметном поступку.

Зависна друштва подносиоца пријаве регистрована и активна изван Републике Србије су: Телекомуникације Републике Српске а.д. Бања Лука, Босна и Херцеговина, познатији као Мтел а.д. Бања Лука, Logosoft д.о.о. Сарајево, Босна и Херцеговина, Мтел д.о.о. Подгорица, Црна Гора, TS:NET В.В. Амстердам, Холандија, mtel Austria, Беч, Аустрија и HD-WIN Arena sport Хрватска. У 2018. години, Телеком Србија је, преко свог зависног друштва, стекао контролу над аустријским друштвом LINK2YU Network GmbH (решење Комисије бр. 6/0-02-816/2018-6 од 24. децембра 2018. године), које своје активности обавља искључиво изван територије Републике Србије, тако да ефекти ове трансакције неће имати утицаја приликом одлучивања Комисије у предметном поступку.

Читава група друштава којој припада подносилац пријаве, у смислу члана 5. Закона сматра се једним учесником на тржишту.

Циљно друштво у предметној трансакцији Radijus Vektor d.o.o. (у даљем тексту: Radijus Vektor или циљно друштво), са регистрованим седиштем на адреси ул. Милентија Поповића бр. 9, Београд-Нови Београд, Република Србија, матични број 17195131, пре реализације ове концентрације, налази се под појединачном контролом његовог оснивача и јединог члана, физичког лица Зорана Булатовића, ул. Соње Маринковић бр. 14, Београд. Основну делатност циљног друштва, које као овлашћени оператор послује на тржишту електронских комуникационих услуга и мрежа у Републици Србији, представља пружање различитих врста услуга из области мултимедијалних услуга што одговара и његовој претежној регистрованој делатности (шифра делатности: 6110 - кабловске телекомуникације). Овде се првенствено мисли на услуге дистрибуције медијског садржаја (аналогна и дигитална кабловска телевизија), услуге широкопојасног приступа интернету и фиксне телефоније. Ове услуге циљно друштво својим корисницима пружа одвојено, као самосталне услуге или у пакету, на територији где има инсталирану мрежу, било да се ради о мрежи у сопственом власништву или исту закупује од њених власника. Осим тога, циљно друштво је присутно и активно и на тржишту изнајмљивања телекомуникационе инфраструктуре неопходне за пружање претходно набројаних услуга, где заинтересованим операторима издаје у закуп део мреже у сопственом власништву, који по свом капацитету превазилази потребе властитог коришћења од стране друштва Radijus Vektor. У 2017. години, на тржишту Републике Србије циљно друштво остварило је укупан приход од око 13,5 милиона евра.

Од средине 2018. године, када је и постало његов власник и контролор, циљно друштво има једно регистровано зависно друштво, Друштво за пројектовање изградњу промет и услуге Citadela Комуникације д.о.о. Београд, матични број 20743425 са седиштем на адреси ул. Милентија Поповића бр. 9, Београд-Нови Београд, Република Србија. Већински члан овог друштва са 90% удела у капиталу је друштво Radijus Vektor, док преосталих 10% припада физичком лицу Зорану Булатовићу. Претежну регистровану делатност овог друштва (шифра делатности: 6110 - кабловске телекомуникације), чини пружање услуга у области мултимедија, док се његова

стварна делатност састоји, осим пружања телекомуникационих услуга, и из пројектовања, изградње и одржавања телекомуникационе инфраструктуре потребне за пружање мултимедијалних услуга, пројектовањем и изградњом тзв. паметних кућа итд. У 2017. години, на тржишту Републике Србије ово друштво остварило је укупан приход од око 1,1 милиона евра.

Опис трансакције и акт о концентрацији

Као акт о концентрацији, Комисији је достављено Писмо о намерама које су потписали, у својству продавца, једини члан друштва Radijus Vektor, Зоран Булатовић и у својству стицаоца, законски заступник друштва Телеком Србија, 9. октобра 2018. године. Овим Писмом његови потписници, изражавају своју спремност и озбиљну намеру да приступе преговорима ради стицања 100% удела у основном капиталу циљног друштва, од стране подносиоца пријаве. Учесници у концентрацији планирају да, уколико добију одобрење за реализацију концентрације [...]. Након реализације пријављене трансакције, подносилац пријаве успоставиће непосредну контролу над циљним друштвом и посредну контролу над његовим зависним друштвом.

Достављено Писмо о намерама, Комисија је прихватила као ваљани правни основ ове концентрације.

Услови за подношење пријаве

Из свега наведеног произлази да предметна трансакција представља концентрацију у смислу члана 17. став 1. тачка 2) Закона.

Учесник на тржишту који стиче контролу има обавезу пријаве концентрације у смислу члана 61. Закона, што је утврђено увидом у податке о приходима и у финансијске извештаје учесника концентрације. Из података о укупним годишњим приходима учесника предметне концентрације оствареним на светском тржишту и на тржишту Републике Србије који су достављени Комисији, проистиче да исти надмашују износе остварених укупних годишњих прихода из члана 61. став 1. тачке 1) и 2) Закона, што значи да је постојала обавеза пријаве предметне концентрације.

Пријава је поднета у складу са одредбом члана 63. став 2. Закона.

Релевантно тржиште

Релевантно тржиште одређено је у складу са чланом 6. Закона и Уредбом о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС“, бр. 89/2009). Релевантно тржиште производа представља скуп роба/услуга које потрошачи сматрају заменљивим у погледу њиховог својства, уобичајене намене и цене. Релевантно географско тржиште представља територију на којој учесници на тржишту учествују у понуди или потражњи и на којој постоје исти или слични

услови конкуренције, а који се битно разликују од услова конкуренције на суседним територијама.

Подносилац пријаве је у складу са активностима учесника концентрације на тржишту Републике Србије, предложио да се за потребе овог поступка дефинишу следећа релевантна тржишта производа:

- малопродајно тржиште пружања услуга широкопојасног приступа интернету,
- малопродајно тржиште дистрибуције медијских услуга и
- малопродајно тржиште пружања услуга фиксне телефоније.

На основу података садржаних у пријави и допунама, Комисија је имала у виду и чињеницу да се учесници концентрације баве и изнајмљивањем инфраструктуре за обављање делатности електронских комуникација. Због тога је за потребе овог поступка одредила следећа релевантна тржишта:

- малопродајно тржиште пружања услуга широкопојасног приступа интернету,
- малопродајно тржиште дистрибуције медијског садржаја,
- малопродајно тржиште пружања услуга фиксне телефоније и
- велепродајно тржиште изнајмљивања инфраструктуре за обављање делатности електронских комуникација.

У погледу географске димензије релевантног тржишта, подносилац пријаве предложио је да се сва наведена релевантна тржишта производа географски дефинишу на националном нивоу, односно као читава територија Републике Србије.

У појашњењима техничких специфичности предметних релевантних тржишта подносилац пријаве наводи да се приступна мрежа до крајњег корисника може остварити преко кабловске дистрибутивне мреже (коаксијалне, хибридне, оптичке) мреже бакарних парица, сателитске дистрибутивне мреже и бежичне мреже. На сваком оператору је одлука да ли ће да гради своју приступну мрежу или ће исту да закупује од другог оператора.

Подносилац пријаве такође наводи да други оператори на тржишту Републике Србије могу да за пружање услуга широкопојасног приступа интернету и/или дистрибуције медијског садржаја користе следеће услуге подносиоца пријаве:

- закуп широкопојасних портова под условима јавно објављене Стандардне понуде Телекома Србија за услуге широкопојасног приступа у велепродаји;
- закуп кабловске канализације за полагање својих оптичких каблова под условима јавно објављене Стандардне понуде Телекома Србија за услуге приступа елементима мреже и припадајућим средствима;
- закупа локалне петље под условима јавно објављене Стандардне понуде Телекома Србија за услугу рашчлањеног приступа локалној петљи;
- закуп места на ТК стубу путем закључивања уговора под истим комерцијалним условима са свим операторима корисницима ове услуге;
- закуп оптичких влакана (месних и/или међумесних) закључивањем IRU уговора на период од 15 година.

- закуп оптичких влакана у месној мрежи на месечној основи — путем закључивања уговора под истим комерцијалним условима са свим операторима корисницима ове услуге;
- изнајмљивање Таласне дужине — путем закључивања уговора под комерцијалним условима.

Подносилац истиче да се све претходно наведене услуге могу користити на целој територији Републике Србије и [...].

Узимајући у обзир наведено, Комисија оцењује да на целој територији Републике Србије постоји како супституција понуде, тако и супституција тражње. Супституција понуде постоји из ралога што предметне услуге (широкопојасног приступа интернету и/или дистрибуције медијског садржаја), сви регистровани оператори могу пружити на целој територији Републике Србије путем своје инфраструктуре и/или путем закупа инфраструктуре од Телекома Србије или од неког другог оператора. Са друге стране супституција тражње постоји на начин да корисници предметних услуга у једном граду, могу без икаквих додатних трошкова користити услуге и оператора који нису лоцирани у њиховом граду. Довољно је само да оператори лоцирани у другим градовима имају или своју властиту инфраструктуру или да инфраструктуру за пружање одређене услуге закупљују од других оператора. Тако на пример, према наводима подносиоца, за пружање интернет услуга својим крајњим корисницима оператори корисници могу користити xDSL (ADSL и VDSL технологије) Телекома Србија у складу са Стандардном понудом Телекома Србија за услуге широкопојасног приступа велепродаји. Да се наведена супституција понуде, односно супституција тражње у пракси и остварују, потврђују следеће чињенице које наводи подносилац пријаве. Према подацима РАТЕЛ-а у Републици Србији је за пружање приступа интернету и интернет услуге регистровано 192 оператора. [...]. Даље, подносилац пријаве напомиње да [...]. Поред тога, подносилац наводи и да циљно друштво изнајмљује своју инфраструктуру [...].

Подносилац наводи и следеће чињенице. Оператори који поседују сопствене оптичке каблове, исте користе за сопствене потребе али и за изнајмљивање другим операторима. Истовремено, оператори који исте немају, могу да их закупљују. Путем оптичких влакана се могу пружити готово све услуге електронских комуникација.

Имајући све претходно у виду, у погледу географске димензије релевантног тржишта, Комисија је за потребе предметног поступка, сва релевантна тржишта дефинисала као национална, односно као територију Републике Србије. Комисија је овакав став заузела и уважавајући чињеницу да је у конкретном случају, циљно друштво присутно и активно у већем броју градова и општина на читавој националној територији. Осим тога, овакав став Комисије, определиле су и следеће чињенице. Развој и потенцијал свих посматраних тржишта условљени су технолошким развојем, који је изузетно динамичан када су ове технологије у питању, као и подаци о укупном броју корисника ових услуга циљног друштва на сваком од ових тржишта, о чему ће бити више речи у наставку текста.

Оцена ефеката концентрације

Приликом оцене ефеката концентрације, Комисија је имала у виду специфичне карактеристике сваког од претходно наведених дефинисаних релевантних тржишта производа.

Приступ широкопојасном интернету са фиксне локације према технологији дистрибуције може се остварити на следеће начине: путем бакрене парице (xDSL), путем кабловских мрежа, путем оптичких влакана, путем фиксних бежичних мрежа (Homebox, WiMAX, Wi-Fi, Hot-Spots), путем мобилних мрежа (услуге преноса података уговорене као појединачне услуге, одвојено од говорне услуге претплате за data картице, за USB модем/dongle, за таблете и сличне уређаје). Са друге стране, широкопојасни приступ интернету путем мобилних (3G,4G) и других технологија сматра се технологијом алтернативног приступа и тржиштем у настајању са високим ценама и смањеним брзинама. Отуда се тржиште пружања услуга широкопојасног приступа интернету помоћу технологија фиксног приступа може сматрати одвојеним тржиштем, што је у складу са досадашњом праксом Комисије и Европске комисије. Према подацима из Прегледа тржишта телекомуникација и поштанских услуга у Републици Србији у 2017. години (у даљем тексту: Преглед тржишта) који је објавио РАТЕЛ, регулаторно тело у области електронских комуникација Републике Србије, а који су коришћени приликом анализе ефеката ове концентрације, у складу са Уредбом о садржини и начину подношења пријаве концентрације, било је 192 регистрована оператора пружања услуга фиксног широкопојасног приступа интернету и око 1,48 милиона корисника ове услуге, што у поређењу са 2015. годином представља раст од 12,12%, када је ове услуге користило 1,32 милиона претплатника. Од тог броја, скоро 90% корисника, ову врсту услуга користи или путем бакрене парице (47,36%) или путем кабловских мрежа (40,95%). Истовремено, укупан приход на тржишту пружања услуга фиксног широкопојасног приступа интернету, у Републици Србији, порастао је за 12,70%, односно са 21,26 милијарде динара у 2015. години на 23,96 милијарди динара у 2017. години. У посматраном периоду међутим, долази до пада броја корисника који интернет користе путем xDSL технологије за 3,20% (са око 724 хиљаде на око 700 хиљада претплатника), у односу на кориснике који интернет користе путем кабловско дистрибутивног система, чији је број у истом периоду порастао за 27,50%, односно са око 475 хиљада претплатника у 2015. години на нешто више од 600 хиљада претплатника у 2017. години.

Комисија је пружање услуге фиксног приступа широкопојасном интернету посматрала као јединствену, без обзира на врсту мреже/технологије преко које се услуга пружа, односно као технолошки неутралну. Подносилац пријаве у пружању ове врсте услуга користи већи број расположивих технологија (бакрене парице, оптичка влакна), док циљно друштво, користи кабловску мрежу и оптичка влакна у сопственом власништву или путем њиховог закупљивања. Према критеријуму броја претплатника на националном тржишту, према подацима из Прегледа тржишта за 2017. годину, Телеком група друштва има тржишно учешће од око 45,54% (Телеком Србија и YUNET). Комисија је имала у виду и то, да је у 2018. години подносиоцу пријаве одобрено и стицање друштва Корперникус Technology d.o.o. са тржишним уделом од око 2,70%, AVCOM d.o.o. са тржишним уделом од око 10-51%, и MASKO d.o.o. са тржишним уделом од око 10-51% на овом релевантном тржишту. Након реализације тих трансакција тржишни удео друштва Телеком Србија на националном

тржишту износиће око /40-50/%. Циљно друштво има нешто више од [...], корисника ове врсте услуга, из ког разлога његов тржишни удео на националном тржишту по овом критеријуму износи око 2,20%. Након реализације пријављене концентрације, тржишно учешће подносиоца пријаве на националном тржишту износиће око /50-60/%. Највећи конкуренти на овом тржишту у 2017. години били су друштва у саставу SBB групе са тржишним учешћем од 32,28%, Orion Telekom са 3,11%, Sat Trakt са 2,16%, Pošta Srbije са 1,8%, Beotelnet ISP са 1,27%, док су сви остали оператори заједно имали тржишно учешће од око 8,93%.

Треба међутим истаћи, да би претходно исказани тржишни удели учесника концентрације и њихових конкурената били знатно нижи, уколико би се укупан број корисника услуге фиксног широкопојасног приступа интернету повећао за број корисника који ову врсту услуге користе путем data картица, USB модема/dongle, за таблете и сличне уређаје, а чију прецизну евиденцију не води ни РАТЕЛ, већ располаже само са проценама броја оваквих корисника. Према подацима из Прегледа тржишта за 2017. годину, укупан број активних корисника мобилног широкопојасног приступа у 2017. години износио је око 5,4 милиона. Овај број у себи укључује претплатнике мобилног широкопојасног приступа за услуге преноса података и говора (93,03%), затим претплатнике који користе само услуге преноса података, не рачунајући претплатнике интернета преко USB модема (1,61%), као и претплатнике који су интернету приступали путем data картица, USB модема/dongle, за таблете и сличне уређаје (њих око 5,35% или око 290 хиљада корисника). У том случају би укупан број корисника ове врсте услуге на националном тржишту порастао са 1,48 милиона на око 1,77 милиона, па би према критеријуму броја корисника, тржишни удео подносиоца пријаве након реализације предметне концентрације, износио око /40-50/%. Број претплатника интернета преко data картица, USB модема/dongle, за таблете и сличне уређаје, временом све више добија на значају, па би вођење евиденције њиховог прецизног броја од стране РАТЕЛ-а, у великој мери користило Комисији приликом оцене ефеката концентрација на овом релевантном тржишту.

Испитујући дозвољеност ове концентрације, Комисија је анализирала могућности супституције, како на страни понуде, тако и на страни тражње. Малопродајно тржиште пружања услуге широкопојасног приступа интернету је услед све бржег напретка технологије, изразито динамично тржиште. Приступ интернету некада је био ограничен поседовањем бакрене парице, односно фиксном телефонијом. Данас осим ове, постоје многе друге брже и ефикасније технологије, о чему је било више речи у претходном делу текста. Све ово говори у прилог ставу да на страни понуде, садашњи и потенцијални оператори, ову услугу корисницима могу понудити на више алтернативних начина, од чијег избора ће наравно зависити и сам квалитет и цена ових услуга. Даљи развој технологије оптичких каблова и мобилних мрежа, учиниће ове услуге још атрактивнијим, доступнијим и бржим. Када је реч о могућности супституције на страни тражње (овде се првенствено мисли на кориснике ових услуга циљног друштва), Комисија је закључила да реализација ове концентрације неће битно утицати на конкуренцију. Ово из разлога што су и пре ове концентрације, корисници услуга интернета циљног друштва (нешто више од [...] корисника ове врсте услуга), имали могућност да уместо овог друштва изаберу неког другог провајдера интернет услуга (променом оператора фиксне телефоније, преко USB модема, путем FTTH технологије итд). Приближно исте могућности имаће и након реализације ове концентрације. Истовремено, реално је очекивати да ће се у

наредним годинама наставити развој и коришћење мобилних мрежа и оптичких каблова на овом релевантном тржишту у Републици Србији, услед великих унапређења која са собом носи примена ових технологија са становишта њихових капацитета и брзине преноса података.

Из свега претходно наведеног, Комисија је закључила да ће предметна концентрација на овако дефинисаном релевантном тржишту, довести до промене у његовој структури и до јачања тржишне снаге за 2,20 процентна поена подносиоца пријаве у 2017. години, па ће његово тржишно учешће на овом релевантном тржишту износити /50-60/%, али да и поред тога реализација ове концентрације на овом тржишту неће изазвати негативне ефекте. Наиме, према подацима РАТЕЛ-а за трећи квартал 2018. године, тржишно учешће учесника у концентрацији било је испод 50%, а уколико се укључе и претплатници који су интернету приступали путем data картица, USB модема/dongle, за таблете и сличне уређаје, тржишно учешће учесника у концентрацији износило је око 45%.

Услуга дистрибуције медијског садржаја подразумева електронску комуникациону услугу дистрибуције медијског садржаја коју, независно од технологије преноса, пружа оператор претплатницима преко електронских комуникационих мрежа. Најзаступљеније су следеће технологије: путем KDS-а (кабловске дистрибутивне мреже, у аналогном, а у последње време углавном у дигиталном облику), MMDS-а (Multichannel Multipoint Distribution System - фиксне бежичне мреже), путем DTH технологије (Direct to the home - технологија која за пружање услуге дистрибуције медијских садржаја користи сателит), путем IPTV технологије (Internet Protocol Television, која се базира на употреби јавне фиксне телефонске мреже уз коришћење xDSL модема и/или на употреби оптичке мреже - FTTH) и коришћењем дигиталне терестријалне мреже, односно телевизијске технологије – Digital Terrestrial Television (даље у тексту: DTT). Према Прегледу тржишта који је објавио РАТЕЛ, регулаторно тело у области електронских комуникација Републике Србије, а који су коришћени приликом анализе ефеката ове концентрације, у складу са Уредбом о садржини и начину подношења пријаве концентрације, у Републици Србији било је 83 регистрована оператора пружања услуга дистрибуције медијског садржаја и око 1,7 милиона корисника ове услуге, што у поређењу са 2015. годином представља раст од 6,25%, када је ове услуге користило 1,6 милиона претплатника. Пораст броја корисника ове врсте услуга, условио је и раст укупног прихода оствареног на овом тржишту у Републици Србији од 15,69%, који је са 17,59 милијарди динара у 2015. години порастао на 20,35 милијарди динара у 2017. години. Највећи број претплатника (83,28%), ову услугу користи или путем кабловске мреже (58,23%) или путем IPTV технологије (25,05%). Комисија је услугу дистрибуције медијског садржаја посматрала као јединствену, без обзира на врсту мреже/технологије преко које се услуга пружа, односно као технолошки неутралну. Одлуком РАТЕЛ-а о измени одлуке о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији број: 1-03-3400-9/16 од 10. новембра 2016. године, ово релевантно тржиште, више није предмет претходне (*ex ante*) регулације. Подносилац пријаве је до ове концентрације био присутан у дистрибуцији медијских садржаја путем IPTV, DTT и FTTH технологије, док је циљно друштво ову врсту услуга обављало путем кабловске дистрибутивне мреже у сопственом власништву и оптичке мреже, како оне у сопственом власништву, тако и мреже узете у закуп. Према критеријуму броја претплатника на националном тржишту, према подацима из Прегледа тржишта за

2017. годину, Телеком група друштава (Телеком Србија и mts Antena) има тржишно учешће од око 25%. Комисија је имала у виду, да је у 2018. години подносиоцу пријаве одобрено стицање друштава Kopernikus Technology d.o.o. са тржишним уделом од око 3%, AVCOM d.o.o. са тржишним уделом од око 10-51%, и MASKO d.o.o. са тржишним уделом од око 10-51%, на овом релевантном тржишту. Након реализације ових трансакција тржишни удео друштва Телеком Србија на националном тржишту износиће око 120-301%. Циљно друштво са око [...] корисника услуге дистрибуције медијског садржаја, према подацима РАТЕЛ-а, има тржишни удео од око 3%. Након реализације пријављене концентрације, тржишно учешће подносиоца пријаве на националном тржишту износиће око 130-401%. Највећи конкуренти на овом тржишту у 2017. години били су друштва у саставу SBB групе са тржишним учешћем од око 54%, Pošta Srbije са око 5%, Sat Trakt са око 2%, док су сви остали оператори заједно имали тржишно учешће од око 8%.

Испитујући дозвољеност ове концентрације, Комисија је и на овом тржишту анализирала могућности супституције на страни понуде и тражње. Малопродажно тржиште дистрибуције медијског садржаја, такође карактерише изузетно брзи технолошки развој што доводи до примене нових и савремених технологија у пружању ове врсте услуга. Овде се нарочито мисли на дистрибуцију медијског садржаја путем DTH, DTT и IPTV технологије. Из тог разлога, инвестиције у изградњу KDS система, потенцијалним инвеститорима више нису атрактивне и примамљиве као раније, како због саме вредности таквих инвестиција и времена неопходног за њихову реализацију, тако и због лимитираног и неизвесног броја потенцијалних корисника ове врсте услуга, који су лоцирани искључиво на том подручју. Истовремено, KDS системи изграђени у претходном периоду, по питању свог „преносног капацитета“, врло брзо застаревају у поређењу са новијим и напреднијим технологијама. Због тога изградња нових KDS система у савременим условима, најчешће представља саставни део инвестиција у склопу изградње целокупне инфраструктуре, приликом подизања нових стамбених насеља као целина. Очекивања су да ће у наредном периоду све значајнију улогу у пружању ове врсте услуга имати оптички каблови и OTT (Over The Top – технологија дистрибуције мултимедијалног садржаја путем интернета), услед њихових предности по питању капацитета и брзине преноса садржаја. На домаћем тржишту корисницима су већ доступне поједине услуге из домена OTT технологије (Pink klik, EON итд.). И на овом релевантном тржишту производа, Комисија је анализирала могућности супституције на страни тражње, првенствено када су у питању корисници ове врсте услуга циљног друштва (њих око [...]), имајући у виду чињеницу да подносилац пријаве ове услуге пружа применом различитих технологија. Једна од могућих алтернатива је коришћење ових услуга путем DTH система, док је друга, иста опција као и на тржишту пружања интернет услуга, односно промена оператора фиксне телефоније, који би био у стању да истовремено пружи „пакет“ од више врста услуга кориснику (фиксна телефонија, интернет, ТВ садржај, па чак и услуге мобилне телефоније).

Анализирајући потенцијалне ефекте ове концентрације на овако географски дефинисаном релевантном тржишту, Комисија је закључила да њена реализација неће изазвати негативне ефекте на тржишту Републике Србије, и да ће доћи до промене у структури релевантног тржишта, односно до повећања тржишног учешћа за око 3% процентна поена подносиоца пријаве у 2017. години, након чега ће он

задржати позицију другог по снази учесника на овом релевантном тржишту (30-40%), утврђеном по критеријуму броја корисника предметне услуге.

Када је реч о малопродајном тржишту пружања услуга фиксне телефоније, приступ јавној телефонској мрежи на фиксној локацији може се остварити коришћењем следећих прикључака: аналогног (POTS) прикључка, ISDN прикључка, бежичног претплатничког прикључка FWA – CDMA, IP прикључка и прикључка путем кабловских мрежа. Највећи број претплатника услуге фиксне телефоније користе путем аналогног (POTS) прикључка. Корисници те услуге имају могућност преласка код других кабловских оператора као и код оператора који предметну услугу пружају преко дигиталних технологија.

Приликом анализе ефеката предметне концентрације на овом релевантном тржишту, Комисија је имала у виду чињеницу да је до либерализације овог тржишта дошло 2010. године. Према подацима РАТЕЛ-а, на територији Републике Србије у 2017. години, ову врсту услуга пружало је 28 од укупног броја регистрованих оператора (њих 39). Услед технолошког напретка нарочито у области мобилне телефоније, ради се о тржишту на коме се из године у годину бележи мањи пад у броју корисника ове услуге, тако да њихов број у 2017. години износи око 2,48 милиона, што је за 4,62%, односно 120 хиљада мање у поређењу са 2015. годином када је њихов укупан број износио око 2,60 милиона. Такође, и укупан приход на овом тржишту је опао за 13%, односно са 37,4 милијарде динара у 2015. години на 32,5 милијарде динара у 2017. години. Тржишни лидер у 2017. години, било је друштво Телеком Србија, са тржишним учешћем од око 86%, док је циљно друштво са око [...] корисника, имало тржишно учешће од 0,30%. Најзначајнији конкуренти учесника концентрације на овом релевантном тржишту су друштва у саставу SBB групе са тржишним учешћем од око 12,2%, Sat Trakt са око 0,70%, док је збирно тржишно учешће свих преосталих активних оператора (њих 24) око 0,80%.

Реализацијом пријављене концентрације на овом релевантном тржишту доћи ће до промене у његовој структури и повећања тржишног удела (0,30 процентних поена) подносиоца пријаве у 2017. години. Имајући у виду тренд пада броја корисника услуга фиксне телефоније, као и тренд пада тржишног учешћа подносиоца пријаве, Комисија сматра да на овом тржишту неће доћи до јачања његове тржишне позиције.

Анализирајући потенцијалне ефекте ове концентрације на велепродајном тржишту изнајмљивања инфраструктуре за обављање делатности електронских комуникација, као последњем од дефинисаних релевантних тржишта производа за потребе предметног поступка Комисија је утврдила следеће.

Оператори присутни на тржишту електронских комуникација, који имају све потребне дозволе за обављање делатности, своје услуге крајњим корисницима могу пружати путем сопствене инфраструктуре или изнајмљивањем инфраструктуре од других оператора. Изнајмљена или сопствена инфраструктура представља инпут за пружање услуга крајњим корисницима. Иако прецизни подаци о структури тржишта изнајмљивања инфраструктуре за обављање делатности електронских комуникација не постоје, Комисија је у овом поступку користила податаке и информација које је подносилац доставио у допуни пријаве.

Подносилац наводи да је РАТЕЛ у јуну 2010. године донео одлуку којом је дефинисао комерцијалне услове и цене у складу са којима Телеком Србија и Telenor треба да закључе уговор о неопозивом праву коришћења оптичких влакана и уговор о одржавању оптичких влакана. Између осталог, РАТЕЛ је том приликом дефинисао и цене (једнократна накнада за закуп међумесних и месних оптичких влакана уз годишњу накнаду за одржавање) за коришћење транспортних капацитета закупом оптичких влакана са неопозивим правом коришћења на 15 година. У складу са наведеном одлуком [...].

Подносилац даље наводи да према важећој РАТЕЛ-овој Одлуци о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији, која је ступила на снагу 27.10.2018. године, тржиште изнајмљивања транспортних капацитета закупом оптичких влакана са неопозивим правом коришћења, није препознато нити дефинисано као релевантно тржиште подложно претходној регулацији, што значи да оператори на том тржишту послују под комерцијалним условима. Подносилац указује и на чињеницу да тржиште изнајмљивања транспортних капацитета закупом оптичких влакана са неопозивим правом коришћења никад није било препознато као тржиште подложно претходној регулацији. Осим тога, у пријави концентрације подносилац наводи да према Одлуци РАТЕЛ-а, ни тржиште изнајмљивања линија више није подложно претходној регулацији, тако да Телеком Србија више није оператор са значајном тржишном снагом на наведеном велепродајном тржишту.

Приликом анализе потенцијалних ефеката, Комисија је узела у обзир податке о процентуалном учешћу оптичких влакана које Телеком Србија и циљно друштво изнајмљују другим операторима електронских комуникационих услуга и мрежа у односу на укупну предметну инфраструктуру [...].

Подносилац наводи и да РАТЕЛ, у Анализи велепродајног тржишта висококвалитетног приступа из августа 2018. године, истиче да 61 оператор има у свом власништву хибридную оптичку коаксијалну мрежу, док 64 оператора има у свом власништву мрежу оптичких каблова изграђену за потребе пружања неке друге услуге електронских комуникација, услед чега постоји супституција на страни понуде, на основу чега је у предметној анализи и закључено, да на посматраном тржишту постоји конкуренција, односно да Телеком Србија више не поседује појединачну значајну тржишну снагу.

На бази свега претходно наведеног Комисија је закључила да предметна трансакција неће имати негативне ефекте на тржишту изнајмљивања инфраструктуре за обављање делатности електронских комуникација, па самим тим за потребе овог поступка није било неопходно извршити детаљнију анализу структуре предметног тржишта.

Имајући све претходно наведено у виду, Комисија је закључила да ова концентрација након своје реализације неће изазвати негативне ефекте, те да не постоји забринутост у погледу било ког критеријума за оцену дозвољености концентрације из члана 19. Закона. Из тог разлога је одлучено као у ставу I диспозитива овог решења.

Одлука у ставу II диспозитива решења донета је применом члана 65. став 5. Закона и члана 2. став 1. тачке б) Тарифника о висини накнада за послове из надлежности

Комисије за заштиту конкуренције, а на основу оствареног прихода учесника у концентрацији и са њима повезаних учесника на тржишту у обрачунској години која претходи години у којој је концентрација пријављена.

Упутство о правном средству:

Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина 9, у року од 30 дана од дана пријема решења.

За подношење тужбе плаћа се судска такса у износу од 390 динара прописана Законом о судским таксама (Службени гласник РС, бр. 28/1994, 53/1995, 16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014 и 106/2015).

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Др Милоје Обрадовић с.р.